

SURJ/SG/DW

NVVB Nederlandse
Vereniging voor
Burgerzaken

NVVB Boerhaavelaan 14
2713 HX Zoetermeer
Postbus 79
2700 AB Zoetermeer

t 079 - 361 77 47
f 079 - 362 37 47
i www.nvnb.nl
e nvvb@nvnb.nl

ING 491717
KvK 40482707
BTW nr 8062.03.845.B.01

Mw. v.
Aan het ministerie van Veiligheid en Justitie
T.a.v. staatssecretaris mr. F. Teeven MPM
Postbus 20301
2500 EH DEN HAAG

571

Inlichtingen bij

Datum 23 december 2011

Ons kenmerk

Uw kenmerk

Onderwerp: Concept-wetsvoorstel tegenaan huwelijksdwang: Reactie NVVB

Geachte heer Teeven,

In uw brief van 4 november 2011 heeft u het wetsvoorstel tegenaan huwelijksdwang ter consultatie aan de Nederlandse vereniging voor Burgerzaken (NVVB) toegezonden. Het bestuur van de NVVB maakt graag gebruik van de door u geboden gelegenheid om haar zienswijze over het wetsvoorstel kenbaar te maken. Het wetsvoorstel beoogt de huwelijksvrijheid te vergroten door huwelijksdwang tegen te gaan en de erkenning van in het buitenland gesloten huwelijken te beperken.

Voortaan vormt bloedverwantschap tussen de aanstaande echtgenoten in de derde of vierde graad in de zijlinie een huwelijksbeletsel voor het sluiten van een huwelijk in Nederland. Het huwelijksbeletsel geldt niet als beide echtgenoten ten overstaan van de ambtenaar van de burgerlijke stand (ABS) onder ede verklaren dat zij hun vrije toestemming tot het huwelijk geven.

Terecht geeft u in de memorie van toelichting bij het wetsvoorstel aan dat de ABS niet kan vaststellen of er sprake is van bloedverwantschap in de derde of vierde graad in de zijlinie. Een dergelijke bloedverwantschap blijkt namelijk niet uit de geboorteakten van de aanstaande echtgenoten en valt meestal ook niet af te leiden uit de gemeentelijke basisadministratie persoonsgegevens (GBA). Daarom dienen de aanstaande echtgenoten zelf schriftelijk te verklaren of zij al of niet bloedverwanten in de derde of vierde graad zijn.

Het bestuur van de NVVB is zo vrij een vraagteken te plaatsen bij de effectiviteit van de beoogde maatregel in de huidige vorm. Immers is het zeer wel dankbaar dat onder dwang van de familie de aanstaande echtgenoten in strijd met de waarheid verklaren geen bloedverwanten in de derde of vierde graad te zijn. Bovendien beschikt de ABS niet over de middelen om elke verklaring van betrokkenen op juistheid te controleren. De ABS heeft naar het oordeel van het bestuur van de NVVB geen reëel middel in handen om uitvoering te geven aan de nieuwe bepalingen die beoogen gedwongen huwelijken in Nederland tegen te gaan.

Een bijkomend probleem is het vastleggen van de verklaring van de burger. Stukken die worden overlegd bij de huwelijksaangifte worden, na voltrekking van het huwelijk, nog 18 maanden bewaard. Daarna worden deze vernietigd. Daar komt bij dat voor een efficiënte werkwijze van de ambtenaar van de burgerlijke stand registratie van de verklaring in het elektronische huwelijksdossier nodig is. U schrijft hierover: "De extra handelingen zullen in het kader van de voorbereiding van de elektronische dienstverlening eenvoudig en tegen relatief geringe kosten kunnen worden meegenomen". Het wetsvoorstel over elektronische dienstverlening voor de burgerlijke stand (32444) dat overigens nog niet is aangenomen door de eerste kamer, gaat uit van een vrije keuze voor gemeenten om al dan niet hun dienstverlening elektronisch aan te bieden. Dit is in strijd met uw bovengenoemd standpunt dat in het kader van de elektronische dienstverlening geen verdere kosten voor dit aspect gemaakt hoeven te worden.

Bovendien wordt niet gegarandeerd dat het onderhavige wetsvoorstel en voorstel 32444 gelijktijdig zullen worden ingevoerd. Gemeenten zullen in ieder geval bij de invoering uitgaan van hun investeringsritme, en niet dadelijk na invoering van wetsvoorstel 32444 overgaan tot het aanbieden van elektronische dienstverlening. In dit kader is een kostenvergoeding aan gemeenten om die reden op zijn plaats.

In het wetsvoorstel zijn eveneens bepalingen opgenomen die beogen nadere invulling te geven aan het openbare orde begrip waarmee bepaalde buiten Nederland voltrokken huwelijken uit de Nederlandse administratie kunnen worden geweerd. De maatregelen behelzen een ingrijpende wijziging ten opzichte van de geldende wetgeving. Per 1 januari 2012 wordt artikel 10:28 BW gewijzigd ten opzichte van het huidige artikel 2 WCH. Uit de memorie van toelichting blijkt, dat is gekozen voor een favoriserende benadering, door toe te staan dat het huwelijk naar vreemd recht wordt voltrokken als dat naar Nederlands recht niet mogelijk is, behoudens het bepaalde in artikel 10:29 BW. Nu wordt die favorisering weer losgelaten, en juist gekozen voor toepassing van Nederlands recht in alle gevallen. Toch is denkbaar dat een huwelijk naar vreemd recht wordt voltrokken, bijvoorbeeld omdat in dat land ook adoptiefbroer en -zus met elkaar in het huwelijk kunnen treden. Die mogelijkheid wordt nu weer verlaten. Sterker nog: ook buiten Nederland voltrokken huwelijken tussen adoptiefbroer en -zus blijken plotseling in strijd te worden geacht met de Nederlandse openbare orde. De NVVB heeft bezwaar tegen een gang van zaken, waarbij op het ene moment een huwelijk is toegestaan, en dit op het volgende moment strijdig met de openbare orde wordt geacht. De stelling in de memorie van toelichting, dat huwelijken tussen adoptiefbroer en -zus in Nederland niet zijn toegestaan, wordt in ieder geval niet onderschreven door de huidige tekst van artikel 3 WCH.

Het bestuur van de NVVB kan zich wel vinden in het voornemen om de minimum-huwelijksleeftijd te verhogen naar 18 jaar. De minimale leeftijd van 15 jaar sluit niet meer aan bij wat in het maatschappelijk verkeer als aanvaardbaar wordt beschouwd.

Ten aanzien van de erkenning van polygame huwelijken voorziet het bestuur van de NVVB praktische problemen. Deze huwelijken kunnen alleen worden erkend, als zij door een vreemdeling zijn aangegaan voordat er een MVV voor Nederland is aangevraagd. Dit moment is echter achteraf onmogelijk vast te stellen. Vaak worden huwelijksaktes pas maanden of zelfs jaren na de vestiging aangeboden. Ook is het mogelijk dat het bestaan van het voorafgaande huwelijk pas veel later blijkt. In beide gevallen zal de ambtenaar achteraf moeten bepalen wanneer de MVV is aangevraagd. Dat lukt niet.

De NVVB wil u daarom in overweging geven om als moment, waarop een polygaam huwelijk als strijdig met de Nederlandse openbare orde wordt aangemerkt, het moment van vestiging in Nederland aan te houden. Dit betekent evenzeer een aanzienlijke aanscherping van het huidige erkenningsregime. De aanscherping zal echter veel beter te handhaven zijn en bijdragen aan de rechtszekerheid van alle betrokkenen: zowel de echtgenoten als anderen die over de rechtsgeldigheid ervan moeten oordelen.

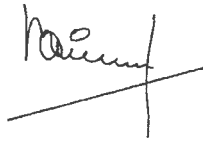
Tot slot brengt het bestuur van NVVB onder uw aandacht dat de voorgestelde wijziging van artikel 1:44, eerste lid, onder a, BW tekstueel niet aansluit op de aanhef van het eerste lid. In dit verband rijst de vraag of het vervallen van de artikelen 1:35 en 36 BW niet tevens zou moeten leiden tot het vervallen van artikel 1:44, eerste lid, onder c, BW. Immers verdwijnen in het wetsvoorstel de huwelijkstoestemmingen van ouders en voogd.

Het bestuur van de NVVB zou graag in een nader overleg de uitvoeringsconsequenties, zoals hierboven beschreven, bespreken met als doel te komen tot een werkbare situatie voor de ABS en de ambtenaar belast met de actualisering van de GBA.

Met vriendelijke groet,
Nederlandse Vereniging voor Burgerzaken

A stylized handwritten signature consisting of a large, bold, cursive letter 'C' followed by a horizontal line that loops back under the 'C'.

C. Meesters
Voorzitter

A handwritten signature that appears to be 'Wilpshof' written in a cursive style, with a long horizontal line extending to the right from the end of the signature.

B. Wilpshof
Secretaris